

AGNES BERG

A papír angyal

Fårö szigete csak akkora, hogy két nap alatt gyalogosan körbejárható.

A sziget a bronzkor alatt emelkedett ki a tengerből, és azóta is emelkedik. Nagobbik részét mészkő alkotja, amit vékony rétegben fed be a sovány talaj vagy a laza kavics törmelék. A talajban csak kis igényű növényzet él meg, és ezért földművelésre alkalmatlan. Ez adja a táj kopárságát.

Kisebb részét – ma már megkötött – futóhomok borítja.

Ezek a területek az alföldi pusztasághoz hasonló jelleggel rendelkeznek, és a birkák legelőjét képezik. A borókabokrok között virágzik a pitypang, a kakukkfű, a kökörcsin, a szellőrózsa, a fecskevirág, a százsorszép, a boglárka és az erdei szamóca. A sokféle növény karakterisztikusra fűszerezi a pusztán legelő birkák húsát.

A kis sziget az év nagy részében széllel tépett, sivár és kietlen. Nyáron viszont nagyon gyakori a napsütés, és forró nyári napokon nem ritkaság a délibáb. Alkonyatkor, a tenger lehelete – mint sápadt köd – lepi el a naptól felhevült pusztát. Az alkonyat ködtakarója mindig gyorsan jön, és ugyancsak gyorsan távozik. A köddel borított, kopár, néptelen pusztá misztikus, tele van rejtelemmel.

Számtalan legenda – valós vagy valótlan – kering róla.

Írók megírták, költők elzengték, és a sziget lakói évszázadokon keresztül, szájról szájra adták a róla szóló történeteket.

Egy festőművésszel történt az alábbi eset:

A művész, szokásához híven, egész nap a tengerparton festgetett.

Hangulatos, naturalista tájképei élethűen adták vissza a sziget jellegzetes tájait. A szigetlakók kedvelték festményeit, és szorgalmasan vásárolták is azokat. Büszkéek voltak festőjükre, annak ellenére, hogy az nem volt a sziget szülőtte.

Alkonyatkor, amikor a köd fehér hadserege sorait rendezve készült a puszta megrohanására, a festő összecsomagolta stafliját, palettáját, és öreg autóján hazafelé indult.

Sietett, de a köd mégis utolérte, és pillanatok alatt egészen bekerítette.

A köd – mint frissen mosott lepedő – tejfehéren lebegett a puszta fölött, és a borókabokrok hegyes csúcsai, mint kardjakkal tisztelgő huszárok emelkedtek ki belőle.

Az autó reflektora csak nehezen találta meg az út krétafehér vonalát.

Akkor hirtelen kidurran autójának egyik kereke.

Megpróbálta lecserélni, de képtelen volt megmozdítani a kerék rozsdás anyacsavarjait.

Tanácsalanul állt járműve mellett, amikor a távolból kutyaugatást hallott.

– Kell, hogy legyen itt egy ház, ahová a kutya tartozik – gondolta, és elindult a hang irányába.

Abban reménykedett, hogy tud majd valamilyen szerszámot kölcsönözni, amivel meglazíthatja az anyákat.

A nagy ködben semmit sem látott, de mivel a kutyaugatás egyre erősödött, tudta, hogy jó irányban halad.

Csakhamar gyenge fényt pillantott meg.

Közelebb érve egy rozszant tanya körvonalai bontakoztak ki a szürkébe hajló ködből. Az öreg házat egészen a tetőig benőtték a vadszőlő bújái.

A kutyaugatás a házból hallatszott. A ház körül pedig – a gondozatlan növényzetben – a jámbor birkák alvásra készülődve, szorosán bújtak egymáshoz.

A bejáratához ért.

Az ajtó másik oldalán jól hallotta a kutya izgatott kaparását.

Bekopogott.

Egy öreg, töpörödött anyóka nyitott ajtót. A kutya pedig farkát barátságosan csóválva üdvözölte.

Elmondta, hogy mi járatban van, és az anyóka szívélyes mosollyal, már tessékelté is befelé.

Meghökölt, amikor a helyiségbe lépve orrába csapódott a szegénységnek jellegzetes, fanyar illata. Körülnézett.

A ház belseje rettenetesen sivár volt. Középen egy rozszant asztal állt, megsárgult újságokkal leterítve. Körülötte székek, az asztalon pedig petróleumlámpa bágyadt fénye pislogott.

A megsárgult újságokra – mintha vendéget várnának – két kávécsésze volt odakészítve.

– Fogaljon helyet – mondta az asszony.

– Épp most lett kész a kávé – tette hozzá a tűzhely előtt foglalatzkodva.

– Mindig két személyre teríték – folytatta magyarázóan. Egy csésze magamnak és egy Erikssonnak.

– Oh, akkor én nem foglalom el az ő helyét – mondta a festő, és zavartan felállt.

– Maradjon csak ülve, hiszen Eriksson már halott – válaszolta az asszony a legnagyobb természetességgel.

– Mostanában halt meg? – kérdezte a festő résztvevő hangon.

– Hét éve már, hogy felakasztotta magát, de én mindig teríték neki is – válaszolta az anyóka

A festőt zavarba hozta a válasz. Nem tudott rá mit felelni, ezért zavartan, hang nélkül iszogatta a kávéját.

A csendet az anyóka törte meg:

– Itt maradhat éjszakára, ha akar – mondta marasztalóan.

– Nem hiszem, hogy kitalál az útra ebben a nagy ködben. Én pedig nagyon egyedül vagyok itt a pusztán. Erikssonnak a szobája üresen áll. Az ágya pedig mindig meg van vetve – tette hozzá magyarázóan.

A festő az ablakra pillantott.

A köd, mint mosatlan, fehér függöny, takarta el szeme elől a tájat.

Beleegyezően bólintott.

– Igaza van. Ez látszik most a legjobb megoldásnak.

Az asszony kinyitotta a szobába vezető ajtót.

– Parancsoljon, ez Eriksson szobája – mondta.

Nem volt nagy a szoba. Az ágy megvetve, előtte pedig egy szürke birkabőr leterítve. Az ágy melletti asztalkán idegesen repdesett a gyertya sárga lángja.

Felnézett.

A mennyezetről, egy nagy kampóra erősítve, megfakult papírangyal lógott és unottan forgott hol jobbra, hol balra a gyertya felszálló melegében.

Az anyóka a festő tekintetét követve a mennyezeten lévő nagy kampóra mutatott:

– Erre akasztotta föl magát Eriksson. Én találtam rá. Én vág-
tam le a kötélről. – Majd vigasztalóan tette hozzá:

– Ne féljen, Eriksson amúgy jószágos ember volt. –

Ezzel már indult is kifelé, de az ajtóból még visszaszólt:

– Aludjon jól! – mondta, majd gyorsan becsukta az ajtót maga mögött.

A festő fáradtan, ruhástól dőlt ágynak.

Szemével a mennyezetet és a mennyezeten lévő nagy, rozsdás kampót kereste. A papírangyal lassan, álmosan forgott, mialatt hatalmasra nőtt árnyéka lusta táncot járt a szoba falán.

Úgy aludt el.

Recehártyáján a lassú keringőt járó angyal képével és fülében az ablaka alatt pihenő birkák barátságos, álomba ringató, apró bégetésével.

Reggel korán ébredt.

Felhőtlen, ragyogóan kék volt az ég.

A papírangyalt a padlón találta.

Felvette. Egy darabig tűnődve nézegette. Épp az ablak párkányára akarta helyezni, amikor kopogtattak, és az anyóka lépett be a szobába.

Rápillantott a kezében lévő angyalra és így szólt:

– Vigye csak el, úgysem tudom vissza tenni a helyére, mert szédülők már a magosban. –

A festő eltette az angyalt és elköszönt.

Kocsijához érve, egy nagy kő segítségével kilazította az anyákat, és lecserélte az autó kerékét. Ugyanis a nagy sietségben elfelejtett szerszámot kérni.

A kutya barátságos ugatása jó darabon elkíserte útján.

Hazatérve, elmesélte barátainak kalandját, gondosan leírva a házat és környékét.

– De hiszen arrafelé csak egy tanya létezik, Eriksonnak a lakatlan tanyája – mondták a barátai, és arcukra kiült a sápadt félelem.

Majd mesélni kezdtek:

Az a ház már régóta lakatlan. Átfúj rajta a szél és beesik az eső. A teteje is beszakadt már. Most már csak a birkák járnak keresztül a házon.

Hét éve annak, hogy Eriksson ittas állapotában agyonverte a feleségét, és utána felakasztotta magát. Azóta a pusztát járó emberek nagy ívben kerülnek el a tanyát. Nincs olyan ember, aki oda merne költözni.

A festőnek, mintha hideg marok ragadta volna meg, úgy szorult össze a torka. Érezte, hogyan fut végig gerincén a fagyasztóan jeges félelem.

Remegő kézzel nyúlt a pohara után és egy hajtásra itta ki italát.

Majd szó nélkül felállt, és hazament.

Azt mondják, hogy akkor kezdett el inni, mivel hogy az eset óta józanul csak ritkán látták.

A tengerpartra sem járt le többé festegetni, és többé nem festett vidám, naturalisztikus tájképeket sem.

Hallgatag, visszahúzódó ember lett belőle.

Úgy élt, mint egy remete.

A pusztán történekről pedig soha többé nem beszélt senkinek.

Az emberek, akik kedvelték festményeit, most csak a fejüket csóválták. Nem értették a vászonra került erős színfoltokat és az össze-visszafutó, furcsa vonalakat.

A rossz nyelvek szerint a festő delíriumának rémálmaid rögzítette vászonra.

Nem is telt bele, csak néhány év, és megölte őt az alkohol.

Halála után árverésre kerültek hátrahagyott ingóságai.
Egyik barátja a festékes ládára licitált, mivel emléknék akarta megtartani.
Amikor hazaérve felnyitotta a ládát, abból egy megfakult papírangyal hullott a lába elé

Ki tudja?

Egy történetet mondok el neked.
Történetet, ami velem esett.
Régen volt az, *annó dacumál*.
Megeshet, igaz sem volt talán?
Decemberi esős délután,
az Óvárosba sétáltam át.
Vásárt néztem, szépet, fényeset,
mivel a karácsony közeledett.
Erős szél fújta havat, hideget,
úgy fáztam, hogy testem remegett.
A téren egy kis cukrászda állt,
fénye hívogatóan rám várt.
Egy csésze kávé, tea volna jó!
Beléptem. Meleg volt. Ó, de jó!
A sarokban egy férfi ült egyedül,
minthogy szabad hely másutt nem üresült,
udvariasan hellyel kínált,
s én elfogadtam a meghívást.
Nyúlánk volt a férfi, dzsekije sárga,
rövidre nyírt bajusza és szakálla.
Haja szőke volt és a szeme kék,
hangja dallamos és a keze szép.
Beszélgettünk. Ő elmondta, hogy dán,
kávézni szokott ott munka után,
hogyan architek, és hogy ott dolgozik
az Óvárosban, és ott is lakik.

Kedves volt és szórakoztató,
szavakkal úgy el sem mondható.
Odakint havas esőt fúj a szél,
így felajánlotta, hogy elkísér.
Autóján a kapuig vitt
búcsúzóul adott egy puszit.
Visszanéztem. Már sehol se volt.
Ki tudja, talán igaz se volt?
Igaz volt.
Hiszen húsz éve annak,
hogy a templomban
választ adtunk a papnak.

Repülőtér

A repülőtér, mint nagy hangyaboly,
a sok ember ide-oda lohol
és üres tekintettel nézelődik, míg
a várakozás ideje le nem telik.
Idő folyamán többször sorba áll;
a „check-in”-nél, az útlevél- és
a vámvizsgálatnál. A gépbe szállásnál
és még a gépben is, időbe kerül,
mire letelepszik.
Az utazásban nincsen sok öröm,
s mialatt a fejemet töröm
azon, hogy vajon késni fog-e a gép?
A fejem fáj és a talpam ég
az új cipőmben,
amit egy belvárosi boltban
a közelmúltban vásároltam.
A célomnál ismét sorba állok,
amíg a poggyászsomra várok.
Itt a csomag! Elég is mára.
A vámvizsgálat van még hátra.
Aztán mehetek az utcára!

Te vagy nekem

Te vagy nekem a bor és a kenyér.
Életem forrása. Az örök remény.
Drága szülőföldem. Az otthon, a haza.
Az első hóvirág és a kék ibolya.
Cseresznyefa, a zöldeskék hegyek.
A fácán, ami magot csipeget.
Csalóka őszi szél, amely diót arat.
Szapora nyest család a háztető alatt.
Szürke napokon napos délibáb.
Lusta Duna, a sok kukacvirág.
Bizonyosság, hogy voltam és hogy vagyok,
míg el nem jönnek értem az angyalok.

Stockholmi április

A városba ma beköszöntött a tavasz.
Kék volt az ég és ragyogott a Nap.
Az utcák megteltek emberekkel,
kutyákkal és játszó gyerekekkel.
A fák és a bokrok még pólyában állnak,
hiszen rügyeik még kipattanásra várnak.
A rügyek a melegtől kövérednek,
és mint gubóból a kecses pillangó,
előbújik a levél, a lombot adó.
A csillámlóan kék tengeren
sorakoznak a hajók; vitorlások,
gőzhajók és kis evezős csónakok.
A napsugár, életet lehelve a tájba,
csókokat dob a sok sápadt orcára.
Az arcokon ettől tűzvirág nyílik,
és a melegben a télkabát kinyílik.

Igaz barátság

Az élet során sok ismeretséget, barátságot kötött a világban. Barátságot, ami megmaradt és barátságot, ami idővel megszakadt.

A barátság kincs, felbecsülhetetlen ajándék. Vigyázni kell rá.

A barátság a lélek fűszere és a test balzsama.

A barátság életmentő elixír.

Igaz barátság a síron túl is megmarad.

Családjában midig volt háziállat, elsősorban kutya.

Egyetemista volt, amikor házukhoz került az öklömnyi, szénfekete kis pulikutya.

Vidám gombszemeivel és puha, csavaros tincseivel hamarosan a család kedvence lett.

Törzskönyvében, mint Bundás Bütyök volt bejegyezve, de a család – a naprendszer legtávolabbi bolygója után – Plútónak hívta.

Hamarosan ő lett a család napfénye. A szürke hétköznapok öröme.

Terelőkutya lévén, génjeiben hordozta évszázadok generációinak örökségét, a nyáj összetartásának parancsát.

Ezért a házhoz jött vendéget mindig nagy örömmel üdvözölte, de búcsúzáskor izgatott lett, és szomorú szívvel engedte útjára a távozót.

Egyetemi évei alatt, különösen a vizsgákra való felkészülés idején – egymás társaságára voltak utalva.

A tanulás szüneteiben – kikapcsolódásként – különböző trükkökre tanította az okos kiskutyát.

Plútó nagyon szeretett tanulni, és nagyon hamar is tanult.

Estéknként pedig, amikor együtt volt a család, büszkén prezentálta új tudományát – a jelenlévők őszinte csodálatára.

Így lettek ők igazi, jó barátok.

Később, amikor Svédországba költözött, szakadtak csak el egymástól.

Férjével együtt látogatott haza.

A kis fekete pulikutya, akit néhány hetes korától ismert, akkor már tizenhat éves volt.

Kedves és barátságos – mint mindig.

Férjét mindjárt kitüntette szeretetével.

Göndör fejét térdére hajtva, csavaros hajtincsei mögül mélyen a szemébe nézett. Ezzel jelezte, hogy akit a szeretett családtag hozott magával a házhoz, azt ő is elfogadja, és szeretni fogja.

Eljött a hazatérés ideje.

A bejárati ajtó előtt összegyűlt a család.

Búcsúzkodtak.

Ilyenkor Plútó mindig ott volt közöttük – de kutya akkor nem volt látható.

Csodálkoztak, mert ilyen még soha nem fordult elő.

Hívogatták.

Szólították.

Keresték.

Az udvarban – kedvenc helyén, a terebélyes diófa alatt.

A házban – a nagyfotel mögött.

De a kutya nem volt sehol.

Időre mentek a repülőtérré.

Sietniük kellett.

Nem várhattak tovább.

Így búcsú nélkül ment el.

Plútó magas kort ért meg – tizenhét évet.

Boldog öregsége volt, mivel a tahisi nagy ház volt a birodalma.

Nagyon szeretett ott lenni.

Napjait leginkább a százéves, nagy diófa alatt töltötte, mert onnan stratégiaiul tarthatta szemmel a telek mindkét bejáratát.

Szórakozása volt az autókázás.

Ezért, amikor eljött az örök vadászterületre való költözés ideje, szülei kocsikázni vitték el a kutyát.

Úgy búcsúztak el tőle.

Kedvenc helyén, a nagy diófa alatt helyezték örök nyugalomra. Azóta is onnan őrzi birodalmát.

Ismét látogatóban volt otthon.

Egyik reggel hangos kutyaugatásra ébredt.

Felnyitotta a szemét.

Ismerős volt az ugatás.

Plútó hangja volt.

Vendéget köszöntő hangja vidáman szökdécselt a hall fényes márvány padlóján, majd a falakról visszaverődve egyre csak erősödött.

Ágyában felülve hallgatta a derűs, jól ismert hangot.

Kis idő múlva édesanyja lépett be a szobába.

- Ki jött hozzánk ilyen korán? – kérdezte.
- Nem jött senki – válaszolta az anyja.
- Akkor miért ugat annyira a Plútó?
- A Plútó? – ismételte meg anyja a kérdést, és furcsán nézett rá.
- Igen, a Plútó – bizonygatta. Majd csodálkozva tette hozzá;
- Nem hallod? - Hiszen úgy ugat, hogy visszhangzik bele a ház?
- De Ágikám, a Plútó? – kérdezte édesanyja óvatosan, mintha csak arra vigyázna, hogy meg ne törjön valami varázslatot.
- Milyen furcsán viselkedik az anyja – futott át az agyán, amikor – mint a villámcsapás – nyilallt belé a döbbenet.

Csavaros tincső, gombszemű, húséges kis barátja – Plútó – nem lehet a hallban. Hiszen már jó ideje álmodja álomtalan álmát a nagy diófa védelmező árnyékában.

Mint a gombolyagról leszaladt fonál, úgy gubancolódott össze fejében a gondolat.

Mi történt vele? Álom? Képzelet? Valóság?

Értelmével lassan felfogta – ám a fülében még mindig tisztán csengett az oly jól ismert – de már halkuló – kutyaugatás.

Felfogta, de nem értette. Akkor még nem. Ma már érti.

Ma már biztos abban, hogy Plútó – a szép, fekete fürtös puli – köszönni jött el. Köszönni és búcsúzni.

Mert úgy igaz. Igaz barátság a síron túl is megmarad.

Szép üzenet

Halovány volt a téli napsugár.
 Hazafelé egy nagy parkon ment át.
 Üres volt a park. De az egyik padon
 megpillantott egy ismerős alakot.
 Szíve megdobbant. Hisz elsiratta már
 az édesanyját, kit most a padon lát.
 Két éve már, hogy eltemette,
 majd a szíve szakadt meg benne.
 Mint sóbálvány állt ott, és csak nézett,
 ahogy sem akart hinni a szemének.
 A cipőjét nézte, nadrágját, kabátját,
 ismerős tartását, a meghajlott hátát.
 Jól ismert profilját, a régen nem látott,
 tejfehér haját, amivel szellő játszott.
 Úgy ült ott nyugodtan, elgondolkodva,
 jobb kezével a botjára támaszkodva,
 éppen úgy, ahogy azt mindig szokta.
 „Igen, igen, ő az!” – ujjongott magába,
 sietve indult el a pad irányába.
 Örömtől eltelve lépett a padhoz,
 amikor „édesanyja” rápillantott.
 Idegen volt az arc, a szemek.
 Mi volt ez? Látomás, képzelet?
 Avagy távolból jött üzenet?
 Híradás volt. Tudja és érti,
 hiszen azt a szívével érzi.